74.

Mușata-Dacia Bocoș

Ramona Răduț-Taciu

Dicționar de management educațional

Volumul II: M-Z

Colecția Paedagogia

presa universitară clujeană

Mușata-Dacia Bocoș | Ramona Răduț-Taciu

•

DICȚIONAR
DE MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

Volumul II

M-Z

Mușata-Dacia Bocoș | Ramona Răduț-Taciu

DICȚIONAR
de management educațional

Volumul II

M-Z

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2024

Colecția *Paedagogia*
este coordonată de Mușata-Dacia Bocoș.

Contribuţiile ştiinţifice ale celor două autoare
(Muşata-Dacia Bocoş, Ramona Răduț-Taciu)
la realizarea lucrării sunt egale.

ISBN general 978-606-37-2106-9
ISBN vol. II 978-606-37-2108-3

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

Colaboratori

Monica ANCA – lect. univ. dr., Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba-Iulia, județul Alba

Ciprian BACIU – conf. univ. dr., Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba-Iulia, județul Alba

Alina BĂRĂIAN – prof. dr., director Colegiul Național „George Barițiu”, Cluj-Napoca, județul Cluj

Daniel BĂRNUȚ – prof. drd., Liceul Teologic Baptist, Reșița, județul Caraș-Severin

Maria-Paula BOCOȘ-BINȚINȚAN – drd., Univeritatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Cluj-Napoca, județul Cluj

Paul-Flaviu BOCOȘ-BINȚINȚAN – ing., Cluj-Napoca, județul Cluj

Victor BOCOȘ-BINȚINȚAN – conf. univ. dr., Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, județul Cluj

Luminița BROASCĂ – prof., Colegiul Național „Traian Lalescu”, Reșița, județul Caraș-Severin

Remus CHINĂ – conf. univ. dr., Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București, consilier, Ministerul Educației

Dorina CHIȘ-TOIA – conf. univ. dr., Centrul Universitar al UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Vasile DEAC – prof. dr., consilier școlar CJRAE Mehedinți, lector asociat, Universitatea Politehnica Timișoara, județul Timiș

Ioan IOJA – prof. dr., inspector școlar, Inspectoratul Școlar Județean, județul Bistrița-Năsăud

Cristina ISPAS – lect. univ. dr., Centrul Universitar UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Ana-Maria Eugenia JURA – drd., cadru didactic asociat, Centrul Universitar UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Mirela MINICĂ – conf. univ. dr., Centrul Universitar UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Letiția MUNTEAN-TRIF – conf. univ. dr., Universitatea „1 Decembrie 1918", Alba-Iulia, județul Alba

Lavinia-Maria NIŢULESCU – conf. univ. dr., Centrul Universitar UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Gianina-Cătălina PRODAN – conf. univ. dr., Centrul Universitar UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Dan-Mihai ROHOZNEANU – lect. univ. dr., Centrul Universitar UBB, Reșița, județul Caraș-Severin

Adrian-Marian ROȘAN – prof. univ. dr., Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, județul Cluj

Dorin TRIFF – dr., cadru didactic asociat, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca – Centrul Universitar, Baia Mare, județul Maramureș

Zorica TRIFF – lect. univ. dr., Universitatea Tehnică Cluj-Napoca – Centrul Universitar, Baia Mare, județul Maramureș

Luciana TRUȚA – prof. dr., Grădinița cu Program Prelungit „Micul prinț", Cluj-Napoca, județul Cluj, cadru didactic asociat, UBB, Extensia universitară Tîrgu Mureș, județul Mureș

CUPRINS

M

„**Management – 1.** Concept care, într-o definiţie primară oferită de către Mary Follet unul dintre principalii membrii fondatori ai managementului clasic (mecanicist), era considerat drept «arta de a înfăptui ceva împreună cu alţi oameni». Ulterior, acestei semnificaţii epistemologice i s-au adăugat diverse semnificări şi nuanţări conceptuale, menite a surprinde specificul şi implicaţiile managementului ca activitate de conducere. Astfel, conceptul de «management» s-a îmbogăţit semnificativ şi s-a afirmat ca unul evolutiv, cu «sferă reală» complexă, cu o intensiune şi extensiune accentuat dinamice. În mod generic, managementul poate fi privit: a) ca ştiinţă integrată a conducerii unei instituţii, a unei întreprinderi, a bisericii, armatei, statului; această ştiinţă se ocupă cu conducerea, prevederea, planificarea, organizarea, monitorizarea, controlul etc. activităţilor desfăşurate într-o organizaţie, astfel încât să se asigure atingerea scopurilor acesteia, cu maxim de eficienţă; b) ca metaştiinţă, respectiv ca o combinaţie echilibrată de ştiinţă şi artă, configurată ca o teorie sintetizatoare şi unificatoare a unor: achiziţii ştiinţifice ale unor ştiinţe particulare; achiziţii, constatări şi concluzii provenite din practică, din experienţa managerială/ de conducere; c) ca transdisciplină, respectiv ca disciplină de graniţă, aflată la intersecţia mai multor discipline ştiinţifice (ergonomia, axiologia, filosofia, logica ş.a.) (M. Bocoș, V. Chiș, 2013)." (M.-D. Bocoș (coord.), 2021, p. 1109). **2. Management (în funcție de resursa umană implicată)** – Din punctul de vedere al resursei umane care realizează managementul, putem identifica: **2.1. Management de nivel superior/ Top management** (în engleză)**/ Management de top** – Tip de management realizat de un grup relativ mic de persoane, respectiv de manageri de nivel superior (spre *exemplu*, consiliul de administrație), care stabilesc scopurile și obiectivele, viziunea, misiunea, politicile și strategiile instituției. Acest grup este responsabil pentru toate celelalte niveluri ierarhice ale managementului organizației. **2.2. Management de nivel mediu/ Middle management** (în engleză) – Tip de management realizat de manageri de nivel mediu, respectiv de persoane responsabile cu aplicarea politicilor instituției şi cu realizarea planurilor propuse (spre *exemplu*, responsabilii comisiilor din cadrul unității de învățământ). Acești manageri asigură supervizarea şi coordonarea activităţilor managerilor de nivel inferior, pe care îi au în subordine. **2.3. Management de nivel inferior/ Lower level management** (în engleză)**/ Management de bază/ Management executiv** – Tip de management realizat de manageri de nivel inferior, respectiv de persoane care nu au în subordine alți manageri (spre *exemplu*, profesorii dintr-o școală).

Management academic/ universitar – Management realizat în mediul academic/ universitar, la diferite niveluri ierarhice, astfel încât se poate identifica: a) nivelul global al instituţiilor de învăţământ superior/ universităţilor; b) nivelul facultăţilor; c) nivelul departamentelor; d) nivelul diferitelor structuri şi servicii universitare; e) nivelul individual (managerii diferitelor structuri şi servicii universitare, cadre didactice universitare, diferite categorii de personal). (*Exemple*: „Art. 135. (...) (3) Rectorul confirmat de ministrul educației încheie cu senatul universitar un contract de management, cuprinzând criteriile și indicatorii de performanță managerială, drepturile și obligațiile părților contractuale. (…) Art. 142. – Decanul reprezintă facultatea şi răspunde de managementul şi conducerea facultăţii. (...) Art. 143. – (1) Directorul de departament realizează managementul şi conducerea operativă a departamentului. Directorul de departament răspunde de elaborarea și implementarea planurilor de învățământ, de statele de funcții, de managementul cercetării și al calității și sprijină conducerea instituției de învățământ superior în activitatea de management financiar al departamentului. În exercitarea acestei funcții, el este ajutat de consiliul departamentului, conform cartei universitare. (...) Art. 144. – (1) Directorul de filială asigură managementul și coordonarea operativă a filialei, urmărind calitatea și eficiența în activitățile derulate în cadrul acesteia, precum și dezvoltarea ei adecvată strategiei instituției de învățământ superior, conform regulamentului propriu de organizare și funcționare. (2) Funcția de conducere de director de filială se ocupă prin concurs organizat de consiliul de administrație al instituției de învățământ superior. (...) (4) Directorul extensiei universitare asigură managementul și coordonarea operativă a extensiei, urmărind calitatea și eficiența în activitățile derulate în cadrul acesteia, precum și dezvoltarea ei adecvată strategiei instituției de învățământ superior și a facultății, conform regulamentului propriu de organizare și funcționare. (5) Funcția de director de extensie universitară se ocupă prin concurs organizat de către rectorul universității.” – *Legea învățământului superior nr. 199/ 2023* – https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_superior_nr_199.pdf).

Management activ – Tip de management caracterizat printr-un nivel ridicat de implicare nemijlocită, reală a managerului și a echipei manageriale, în toate tipurile de demersuri, activităţi, procese şi decizii manageriale specifice instituţiei/ structurii/ organizaţiei conduse, printr-un stil de management activ. Vezi şi **management pasiv**.

„**Management administrativ** – Tip de management referitor la activităţile administrative existente la nivelul unei instituţii/ structuri/ organizaţii şi la ansamblul resurselor acesteia (prioritar resursele materiale şi financiare).” (M.-D. Bocoș (coord.), 2021, p. 1110)

„**Management curricular/ Managementul curriculumului** – Ramură disciplinară componentă a managementului educaţional şi, totodată, o expresie a ipostazei ştiinţifice a conceptului de management educaţional. În contextul reformelor educaţionale, managementul curriculumului capătă o relevanţă aparte. El reprezintă, la nivelul şcolii, punctul cheie al ameliorării, optimizării, inovării şi reformării în educaţie; acceptarea, cunoaşterea, şi înţelegerea complexităţii procesului de schimbare curriculară, devin, pentru toţi agenţii educaţiei, premise obligatorii pentru stimularea schimbării la nivelul şcolii şi pentru asigurarea progresului educaţional. În definirea şi operaţionalizarea conceptului de

management al curriculumului, putem distinge două accepţiuni majore: a) Accepţiunea largă, cuprinzătoare – care îl consideră un concept integrator şi îl operaţionalizează abordând procesele manageriale în manieră globală, sistemică. Astfel, în sens larg, management curricular înseamnă întreaga problematică a teoriei, metodologiei şi dezvoltării curriculumului. În această accepţiune, managementul curriculumului înglobează întreaga problematică a teoriei curriculumului şi este o expresie a ipostazei ştiinţifice a conceptului de management. b) Accepţiunea restrânsă, reducţionistă – care consideră că managementul curricular desemnează ansamblul sistemic al aspectelor administrative şi pedagogice ale celor trei procese interdependente prin care există curriculumul: elaborarea, aplicarea/ implementarea şi evaluarea curriculumului. O definiţie funcţională şi operaţională a managementului curricular/ curriculumului este: proces activ şi interactiv bazat pe un ansamblu coerent şi unitar de principii, funcţii, norme, strategii, sisteme metodologice şi procedurale, astfel concepute, integrate şi contextualizate în procesul curricular, respectiv în proiectarea/ (re)elaborarea, implementarea şi evaluarea curriculumului, astfel încât să determine realizarea la standarde înalte de performanţă a finalităţilor curriculare de diferite grade de generalitate, implicând mai multe instanţe decizionale distribuite pe paliere ierarhice interrelaţionate, rezultând competenţe şi atribuţii specifice la nivelurile strategic, tactic şi operativ ale managementului educaţional. Obiectivul central al managementului curricular este de a gestiona curriculumul, de a administra proiectarea, implementarea şi evaluarea acestuia, prin valorificarea teoriilor şi practicilor curriculare generale. Managementul curriculumului se realizează în contextul abordării curriculare, al formării corpului de cunoştinţe care vor fi transmise, al abordării curriculumului ca produs, ca proces şi ca praxis şi al abordării interacţiunilor dintre proiectarea, implementarea şi evaluarea curriculumului, toate aceste demersuri fiind întemeiate ştiinţific (M. Bocoş, V. Chiş, 2013). Vezi şi (...) **manager de curriculum**." (M.-D. Bocoș (coord.), 2021, pp. 1110-1111)

„**Management democratic** – Tip de management caracterizat prin realizarea democratică a conducerii instituţiei/ structurii/ organizaţiei/ microgrupului, prin implicarea şi participarea activă şi interactivă a tuturor persoanelor interesate în procesul de luare a deciziilor, cu prezentarea şi susţinerea argumentativă a tuturor alternativelor de acţiune propuse. Vezi şi **management (instituţional) democratic-consultativ**, **management (instituţional) democratic-participativ**." (M.-D. Bocoș (coord.), 2021, p. 1111). (*Exemplu*: Conceptul de „management democratic" a evoluat spre ideea de „guvernanță/ guvernanță corporativă", aceasta reprezentând sistemul de reguli, practici și procese prin care o firmă este dirijată și controlată. Guvernanța corporativă implică, în esență, echilibrarea intereselor multor părți interesate ale unei companii, precum acționari, directori de conducere, clienți, furnizori, finanțatori, guvern și comunitate (https://www.investopedia.com/terms/c/corporategovernance.asp). Acest tip de guvernanță mai înseamnă, într-o traducere simplistă, și distribuirea puterii în spațiul public, în speță, către toate părțile interesate ale unei organizații.).

„**Management educaţional/ Managementul educaţiei** – Disciplină pedagogică cu caracter ştiinţific, respectiv o transdisciplină, care îşi alcătuieşte corpusul de paradigme, teorii, modele, strategii, algoritmi etc., prin integrarea achiziţiilor mai multor ştiinţe particulare: ştiinţele educaţiei, axiologia, ergonomia, sociologia, antropologia, psihologia, filosofia, logica, biologia. În calitatea sa de ştiinţă pedagogică interdisciplinară (E. Joiţa, 2000,

UNIVERSITAS CLAUDIOPOLITANA
PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ

ISBN: 978-606-37-2106-9
ISBN: 978-606-37-2108-3